

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 125 (3287) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Rawson tábornok feloszlatta az argentin kongresszust

Az egyik szélsőbaloldali lap szerkesztőségét bezárta a rendőrség. Washington feltételhez köti az új argentin kormány elismerését

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Buenos-airesi jelentés szerint Rawson tábornok feloszlatta az argentin kongresszust.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az argentin rendőrség utasítást kapott, hogy a legerélyes ebben lépjen fel a kommunista izgatókkal szemben.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A La Hore című szélsőbaloldali lap szerkesztőségét vasárnap a rendőrség átkutatta és bezáratta. 14 személyt letartóztattak. Az eljárás oka a kommunista szervezkedés kísérlete volt a munkásterületek között, amellyel az új kormány ellen akarták lázítani a munkásságot. Vasárnap vezércikkében a lap élően támadta a kormányt és reakciós tervekkel vádolta. Mint ismeretes, már a Castillo kormány is többször betiltotta a lapot bizonyos időre. Most az új kormány is közbelépett, hangsúlyozott kommunistaellenes magatartásnak megfelelően.

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Buenos-Airesből jelentik, a hétfői napot, mint a kormány eskütételének napját, nemzeti ünnepé nyilvánították.

Washington egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint hivatalosan közlik Buenos-Airesből, szombaton délután kivonták azokat a csapatokat, amelyek pénteken délelőtt bevonultak a fővárosba. Az Egyesült Államok diplomáciai testülete szombaton este közölte, hogy meg kell várni az új kormány megalakulásáról szóló hivatalos közlést és csak azután indulhatnak meg a szokásos tárgyalások az új kormány elismeréséről.

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Buenos-Airesből származó jelentések szerint ott az a vélemény, Washingtonból érkező jelentések alapján, hogy a Fehér Ház csak bizonyos előfeltételek teljesítése alapján ismeri el az argentin kormányt. Rawson tábornoknak először tisztázni kell az

álláspontját, amit a nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatban elfoglal és megfelelő jogi alapot kell teremtenie.

Lisszabonból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Reuter-iroda jelentése szerint a buenos-airesi rádió közleménye szerint Castillo, miután aláírta a lemondást, szabadonbocsátották.

A volt elnök, alig néhány órával a főkeltetés után, kénytelen volt megállapítani, hogy csak 300 tiszt és tisztviselő maradt mellette, míg a többi elpártolt. Nyilván ez a főkeltetés készítette a lemondás aláírására. Szabadonbocsátása után a volt elnök vidéki birtokára utazott.

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Délamerikából jelentik, hogy Argentínában teljes a rend és nyugalom.

851 ezer tonna hajóteret vesztek májusban az angolok

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az angol-amerikai szállítóhajóhad május hónapban kerekén 851.000 bruttóregisztertonnát veszített. Ehhez járul még a torpedó és bombatalálatok által megrongált 200.000 bruttóregisztertonna hajóteret, amely nem működhetik közre a további hadműveleteknél és kijavításuk időtartama az amerikai hajógyárak túlterheltsége miatt előre nem látható ideig húzódik. A változatlanul komoly hajóteret-helyzetet, tekintetbevéve London és Washington illetékes körei újra figyelmeztetik arra a közvéleményt, hogy ne tápláljanak túl nagy reményeket a most folyó tengeri harcok tekintetében, annál is inkább, mert az elért teljesítményekből kitűnik, hogy az angol részről atlanti csatának nevezett harc egy-

re szigorubb lesz. A valóságban az összes tengereken folyó harcokról van szó, melyeknél az összeredmény a döntő, ez pedig ma 31.9 millió tonna veszteség, illetve kerekén 48 yankeetonna a szövetségesek részéről.

Nanking. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A kínai japán expedíciós hadsereg sajtóosztálya közölte, hogy a japánok április folyamán az északkeleti harcokban 158 tábori löveget, hegyi löveget és mozsarat, 432 nehéz és könnyű géppuskát, 2213 löfegyvert, 1456 pisztolyt, 40.000 kézigranátot, 854 lovat, nagymennyiségű lőszert és egyéb hadianyagot zsákmányoltak. A japánok ugyanezen idő alatt csak 700 halottat és 168 lovat veszítettek.

Genf. (MTI.) A Német Távirati Iroda

jelenti: Mint Washingtonból jelentik, Morgenthau pénzügyminiszter meglepetésszerűen közölte a nyilvánossággal, hogy június végén megkezdik egy 2 és fél milliárd dolláros hadikölcsön jegyzését. A harmadik hadikölcsön jegyzésének megkezdésére eredetileg szeptember volt kitűzve, de a pénz már most szükségesé vált.

Svédország továbbra is megaknari őrizni semlegességét

Stockholm. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Hansson svéd miniszterelnök a svéd lobogó napja alkalmából beszédet mondott:

— Svédországnak az az óhajta — mondotta, — hogy a jövőben is távol maradjon a háborútól. Országunk népének azonban tisztában kell lennie azzal, hogy amíg a háború tart, Svédországot is fenyegeti az a veszély, hogy belesodródhatik a háborúba. Ennek a természetes nyugtalanságnak nem szabad lehangolóan, vagy bémítóan hatnia. hanem fokozni kell az ország ellenálló erejét és védeni felkészültségét. Svédország politikája továbbra is szigorúan semleges marad.

Günther külügyminiszter és beszédet mondott. Bizonyos nyugtalanság észlelhető a tekintetben. — mondotta — vajjon Svédország megtette-e a kellő lépéseket a saját védelmére, valamint a világnak különösen pedig testvéreinek a jelen nyomoruságból való kivételére érdekében? Svédország politikája régi felfogásának megfelelően ma is az, hogy semmiképpen se nehezítse meg Svédország testvéreinek, vagy bármely más népek szabadságharcát. Svédország, amennyire lehetséges volt, segítette szövetségeseit. Azok között a határokat között, amelyek között mozoghat a világ és különösen az északi népek közösségének igazságosabb jövője felé törekedik.

Stockholm. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Hétfőre virradó éjszaka több gyújtóléggömb hullott Svédország különböző helyeire. Robbanások és kisebb tüzek keletkeztek.

Meghalt vitéz dr. P. Szabó Pius ny. tábori főesperes

A MTI jelenti: Vitéz dr. Péter Szabó Pius ny. tábori főesperes, a római katolikus tábori püspökség volt irodaigazgatója, vasárnap Máriabesnyőn, a székeskapu felavatási ünnepsége után, szívszélhűdés következtében meghalt. A délelőtti folyamán még ő tartotta az ünnepi szentbeszédet.

Bürokrácia csodaország

(P. A.) A legutóbbi szombaton este Nagyváradon lebilincselően érdekes előadást tartott Mártonffy Károly miniszteri tanácsos egyetemi tanár, ki a közoktatásügyi minisztérium főiskolai ügyosztályának is vezetője, s egyúttal a közgazgatási rendszer megújítását előkészítő tudományos munkának is egyik legfőbb irányítója és szervezője. Az ő révén legilletékesebb tájékoztatást kaptunk arról a nagyszorgalmu és minden részletbe elmélyedő munkáságról, mely a közgazgatás és a közönség közötti nehézségeken segíteni akar, célszerűbbé és észszerűbbé kívánja tenni a hatósági tevékenységet, annak szervezettegét, tartalmasságát és az idők változásaihoz való alkalmazkodását.

A tudós előadó előzetes közlései alapján mi is még aznap tudósítást hozhatunk az előadás egyes lényegesebb megállapításairól. Megemlítettük azt is, hogy ő a „bürokrácia csodaországában” való utazásra hívta meg hallgatóságát. Valóban igen színes és mozgalmas volt ez az utazás, mely derűs jellemzetességeket is mutatott meg, de egyúttal komoly nagy távlatokat is tárt elénk, hogy a hivatali íróasztalok uralma (bürokrácia) helyett azok szolgálatának a fontosságát is megérezzük. Azt, hogy a közgazgatási tevékenységnek hogyan kell és hogyan lehet a magát szaporító öncéluság helyett a közönség életcéljait ápoló folyamattá válnia.

Igen tanulságos volt az arra utalás, hogy az ügyintézők jósága mennyire függ a jogszabályok szabotosságától, aztán az igazgatási szervezetek egymásra hatásának egyszerűbb módjaitól, a vezetőik képességétől s ennél fogva a tisztviselők folytonos továbbképzésétől, a korszerűségekhez alkalmazkodásától. Tanulságos volt annak a kifejtése, hogy a XIX. évszázad óta egy évszázad alatt Európa népe megháromszorozódott, míg az 1800-ik év előtti 12 század alatt csak 180 millióra tudott emelkedni, vagyis a nagy népvándorlásokat is számhávéve, Európa lakossága még kétszeres növekedést se tudott felmutatni. A népszaporáságnak az utóbbi század alatti óriási lendülete, a vele kapcsolatos technikai gyorsulás és szövevényesség mind arra hatott, hogy a közgazgatásnak napról-napra megnövekedtek a feladatai, de megsokasodtak az elintézetlen problémái is.

Most már a közgazgatás a magán-gazdasági életből, a nagyüzemek dolgozó módjaiból is példákat akar venni. Az erre vonatkozó amerikai tanulmányozásokat Hoover volt elnök kezdeményezte, s az ő bizottságai olyan felismerésre jutottak, hogy a nagyüzemek intézési módjaiban a hibákat nem annyira a munkások és gépek okozták, mint inkább a vezetők. Ezt a felismerést a közgazgatás területén is alkalmazni akarják, mikor jó vezető-reteget kívánnak kiképezni. Mindenesetre érdekes kísérletezés, de igen találó ezzel szemben a tudós előadónak az a megállapítása is, hogy a képzés csak a közép-

Mozik műsora:

APLOLLÓ: Édes ellenfél.
BELVAROSI: Boldogság a vége.
CASINO: Szerencsés flótás.
KORONA: A nagy per.

szorúságot neveli, a kiválóságok, az igazán vezetőre termettek maguk nevelik ki magukat, természetesen öserről fakad az ő adottságuk és vezetőre hívatottságuk.

Bizonyos az is, hogy a nagyüzemek technikája szerinti berendezkedés a gépességet hozza a közigazgatásba, nem a lelkiességet. A közönségnek a közigazgatással való harmoniája megkívánja a közönség erősebb részvételét a maga ügyei intézésében, az önellátást a vidékenként mutató közfeladatokban. Ehhez képest csakugyan szükség van arra, hogy sok olyan közigazgatási alaki-egységet és mesterséges gátlást kiküszöböljünk, ami a közönségre nézve a leg-egyszerűbb ügy elintézését is egy sereg előzetes igazolástól és egyéb nehézségektől teszi függővé. A közigazgatás jogszabályoknak ebből a szempontból való kiostálása mindenesetre nagy megkönnyebbülést hozna és elsősorban ez a pont az, ahol a közigazgatás egyszerűsítését leghatályosabban lehetne megkezdni és folytatni.

A tudós előadó is utalt arra, hogy ezt a kérdést a közönség körében népszerűsíteni kell, s akkor jobban haladhat a közigazgatás helyes megújulása. A jogszabályok sokaságát és szövevényességét a helyi önkormányzatok nagyobb és hathatósabb hatáskörével kell helyettesíteni; akkor a közigazgatás iránti érdeklődés is közvetlenebb lesz a közönségben. Meglesz a közigazgatási tevékenység munkamódjai tekintetében is a figyelem, a jóra törekvés, a legelőszőrűbb megoldások keresése. A közigazgatás megújulása kérdését így lehet legjobban népszerűsíteni.

Beiratások és magánvizsgák az állami „Dobó Katica” polgári leányiskolában

Az 1943—44-es tanítási évre a beiratásokat f. hó 12-én reggel 8 órakor kezdjük a IV., III., II. osztályok és d. u. 3 órakor az I. oszt. számára. Az I. osztályba felvehetünk 60 tanulót, ezek közül elsősorban nagyváradiakat. A II—IV. osztályokba elsősorban volt tanulóinkat vesszük fel a csak üresedés esetén a más iskolából átjöttöket vagy a felvételseket.

Jelentkezéskor magyar nyelven kiállított szül. anyakönyvi kivonatot és az elemi iskolai érteztő könyvecskét kell bemutatni és igazolni a keresztény származást.

A fizetendő díjak 8 pengő 90 fillér és 7 pengő között váltakoznak. Az elemi isk. V—VIII. osztályából szeptemberi felvételi vizsgálatra, valamint a szeptemberi magánvizsgálatra f. hó 18-án reggel 8 órakor személyesen kell a folyamodát benyújtani személyesen s ugyanakkor kell a teljes vizsgálati díjat is befizetni. I—III. oszt. kb. 52 pengő, IV. oszt. kb. 55 pengő. Igazgatóság.

Meghaladja a 15 ezer pengőt a Zöld Kereszt vasárnapi gyűjtésének eredménye

A Zöld Kereszt vasárnapi urnagyűjtésének eredménye meghaladja a 15 ezer pengőt, ami azt mutatja, hogy Nagyvárad társadalma minden alkalommal tanúságot tesz áldozatkészségéről. — Részletes eredményeket egyik közeli számunkban közlünk.

Gazdag és tanulságos iskolai kiállítást rendeztek az Immaculata növendékei

Meglepő ügyességű rajzok, kézimunkák felvonulása a kiállításon

(Nagyvárad.) A nagyváradi Immaculata intézet növendékei egy esztendői munka után — a többi iskolákkal egyidejűen — a napokban adnak számot tudásukról. Az írásbeliek és szóbeliek mellett az évvégi számadáshoz tartozik az a kiállítás is, amely tegnap nyit meg a zárda három földszinti tantermében. A három termet zsúfolásig megtölti az óvodások, polgáristák és óvónőképzősök kézimunka és rajzanyaga, amelynek gazdagsága az első pillanathban valóságosan elkápráztat. Vasárnap a kora délutáni órákban — amikor a kiállítást meglátogatjuk — négy növendék várja a látogatókat, ők vezetnek először körül a színes hímezésekkel, csipkeneműekkel és festményekkel tarkított terebben s hirtelen azt sem tudjuk merre nézzünk a minden tenyérnyi helyet betöltő kiállításon.

Találomra néhány nevet azért megemlítünk, a legügyesebb, legkitartóbb növendékeket. Először is az első polgárista Csorba Erzsébetet, akinek szálán varrottjai a kiállítás legszebb darabjai közé tartoznak. Kívülre még Major Ilona, Daday Sarolta, Nagyvaléria, Dombay Mária, Blaga Anna, A. Szabó Mária és B. Szabó Mária — ezek a „Szabók” mind ilyen ügyeskező növendékek — érdemelnek dicséretet az elsőők közül. A második polgárista Rozsnyay Mária, Papp Piroška, Döllos Ilona, Resch Klára és Juhász Teréz munkáit, a harmadikból Csorba Anna, Szabó Gizella, Jangel Margit, Szelezsán Ilona, Fülöp Gizella, Farkas Margit, Kaunath Mária és Kaunath Julia, Ács Margit, Botos Magda és Veres Margit igazságonya, hálóg, boldogi és sarkózi hímezés készítményeit, a negyedikesek táborában pedig Koszta Mária, Bartha Mária, Csizmadia Magda — az ő rendkívül finom és művészi zöld selyemterítője külön figyelmet érdemel — Szakadály Ilona és Botis Ilona munkáit mutatja különös elismeréssel a kedves nővér. De ügyesek, szépek a többi leánykák munkái is.

A változatos kézimunkakiállítás után a rajzokat tekintjük meg, itt is akad számos olyan, amely szinte több már mint egyszerű iskolás rajz, vagy festmény. Az első polgáristák közül

Árdrágítókat ítélte el a törvényszék

Nagyvárad, június 7. A nagyváradi törvényszék uszorabírósa Turcsányi János nagyszántói gazdálkodót 800 pengő pénzbüntetésre ítélte azért, mert Bernát Sándor és Zágony Imre földműveseknek 27 pengőért adta a széna métermázsáját.

Bajusz András borsi gazdálkodót 500 pengő pénzbüntetésre ítélte az uszorabírósa azért, mert a kukoricalisztért 60 fillért követelt és fogadott el kilogrammonként.

Ózv. Zemleczky Antalné, 70 éves fagyvászárhelyi asszonyt 800 pengő pénzbüntetésre ítélte az uszorabírósa, mert 660 kgr. szénáért 150 pengőt követelt Bereczky Gábor fagyvászárhelyi gazdálkodótól. Az ítéletek jogerősek.

Daday Sarolta, a másodikból Nagy Emilia, Juhász Borbála és Bozik Valéria, a harmadikból Fodor Margit, Szabó Erzsébet, Szabó Gizella, Kaunath Mária illusztrációi és Dussa Rozália „Halottak napja” című eredeti fantáziára valló illusztrációja tűnnek fel. A negyedikesek közül Ritz Ilona, Baróthy Anna, Csaba Emma kézimunkatervezetei, Laky Zsuzsánna, Bardis Mária és Bartha Margit rajzai, illetőleg festményei és Botis Ilona megkapó „retikul” terve a legszembetűnőbbek.

A polgáristák kiállítása után a képzősök munkáit megyünk megtekinteni, közben azonban benézünk a negyedikesek „elárvult” tantermébe, ahol Fodor Margit harmadik polgárista „remekműve” függ.

A kézimunkakiállítás büszkeségei az első évfolyamból: Vajda Edith, Sinka Irén, Magyar Mária, Pop Mária, Popovics Vera, a másodikból: Kedves Judit, Gyenge Piroška, Titz Róza, Gyenge Júlia, Szalay Ilona, Lengyel Mária és Gönczy Kató, a képző harmadik évfolyamából pedig Maklári Viola, Marodán Márta, Megyer Ilona, Halász Magdolna, Jéchy Margit és Tóth Irén, a legművészebb rajzok készítői Kovács Etelka, Takács Piroška, Krap Sári, Pércsy

Margit, Bartha Erzsébet, Marodán Márta, Hollósy Erzsébet, Acberger Györgyi és Szabó Margit.

Utóljára az óvodások kiállítását nézzük meg. Itt egyes gyermekek egész esztendői munkája sorakozik egymás mellé, hogy egy-egy fiúcska, vagy kisleány elmúlt évi munkájáról teljes képet nyerhessünk. Külön csoportban láthatjuk a három éves és külön a hat esztendőes kicsinyek készítményeit. A kiállítás másik része „névtelen”. Ebben a részben ugyanis a különböző csoportok szerint láthatjuk mit és min dolgoztak a kicsinyek.

A kiállítás növendékei mellett a kézimunkát tanító Elvira és Lutgradis kedves nővérek, a képző és a polgári rajztanárnői: Dirmyer Mariann és Czeglédy Ilona s az óvodásokat annyi szeretettel és meglepő hatással foglalkoztató Muzsly Gratia nővér és Hermann Magda óvónő kérhetnek még méltó részt abból a sikerből, ami az elmúlt tanév munkájának reprezentatív eredményét megilleti. A kiállítás, melyet a növendékek szőlőin kívül mások is megtekinthetnek és nagyon érdemes is megtekinteniük — már csak egy-két napig marad nyitva.

H. I.

Nagyvárad jobban is kitehetett volna magáért a könyvnapokon

Hiányoztak az erdélyi írók és költők. Általában az olcsóbb kiadványok fogytak

Nagyvárad, június 7. A magyar könyvnap háromnapos ünnepe szombaton fejeződött be Nagyváradon. Az utolsó nap érkeztek Nagyváradra Sinka István, Veres Péter és Szabó Pál, akik — mint megtört — egész nap autogrammot adtak a közönségnek. Az autogrammadás délután 2 óráig tartott, mikor az írók a diákok sajtóinak vendégeként közeledtek a résztvevők.

Az írók vasárnap délelőtt tovább utaztak Kolozsvárra, ahonnan Csikszederára mennek, hogy az ott rendezett irodalmi estén előadást tartsanak. Elutazásuk előtt alkalmunk volt néhány szót váltani a nagyváradi könyvnapok vendégeivel. Véleményük szerint a közönség érdeklődése a tavalyihoz mérten nem csökkent a könyvek iránt, általában azonban Nagyvárad közönsége jobban is „kitehetett volna magáért.”

— Ha legalább ezer ember olvasna Nagyváradon, — mondotta Szabó Pál — nem panaszkodhatnánk.

Ez a megjegyzés — úgy érezzük — egyben ítélet is.

A könyvnapokkal kapcsolatban egyébként megállapítható, hogy a piacra dobtott újabb kiadványok általában túlságosan drágák voltak a közönség anyagi lehetőségéhez. A könyvek ára ugyanis a tavalyihoz viszonyítva 100—150 százalékkal emelkedett. A fővárosi könyvvasárról azt olvassuk, hogy éppen az áremelkedésre való tekintettel, ha értékben nem is, számban sokkal kevesebb könyv fogyott, mint tavaly. Nagyváradon ezzel szemben számbelileg sincs a tavalyi mérleghez képest jelentős eltérés, aminek az oka: a közönség valóságosan rávetette magát az olcsó és tar-

talmukban mégis értékes füzetekre és különböző népszerűsítő kiadványokra, amelyek százával fogytak a könyvnapokon.

Az erdélyi írók könyvei után mutatkozott érdeklődés, sok erdélyi mű azonban egyáltalán nem volt található a könyvesátrokban. Nem tudjuk hol történt a hiba, de tény, hogy az erdélyi írók nagyobb propagálást érdemeltek volna annál is inkább, mert ha nem is közvetlenül a könyvnapra, de a legtöbb hónapokban számos értékes mű jelent meg. Kovács László és Molter Károly könyvei a fővárosban méltó feltűnést is keltettek a Szépművészeti Céh sajtóiban mind a két könyv szépen fogott. A fiatal erdélyi költők közül a Nagyváradon élőknek láttuk ugyan egy-két könyvét, de hol maradtak a kolozsvári fiatalok, akik ma már szintén elővonalbeli lírikusaink közé számítanak? Kimaradásukat még az sem menti, hogy a verskötetek iránt rendkívül tartózkodóan viselkedik a közönség, mert hiszen a könyvnapoknak egyik legfőbb célkitűzése, hogy az érdeklődést felkelti olyan könyvek iránt, amelyekre az olvasó figyelmét egyébként csak kevés fordítaná.

Végül megemlíthetjük, hogy a közönség közönyével folytatott harc sikere érdekében nem ártott volna a vendégül látott kitűnő írókon kívül más kiadók íróit is meghívni a könyvnapokra annál is inkább, mert — mint ez most is beigazolódt — az írók személyének varázsa műveiknek olyan propaganda-erővel nem csak hiba, de üzletileg sem éppen előnyös elmulasztani.

Gyújtóbombák százezreit szórták a német repülők a gorkiji iparművekre

Csak füstölő romok és a csarnokok acélvázai maradtak meg a hatalmas gyártelepről. U'abb 20 ezer főnyi kínai sereg pártolt át a nankingi kormányhoz

Rooseveltet „nagyon kielégítette“ Stalin válasza

Madrid. (MTI.) A Német TI jelenti: **Roosevelt kijelentette, hogy Stalin válaszelevelének tartalma nagyon kielégítette, különösen a jövővé Európa gazdasági és politikai rendjére vonatkozólag.**

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: **A Domei-iroda jelentése szerint a shantung arcvonalon Cuhang altábornagy 20.000 katonájával átpártolt a nankingi kormányhoz.**

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: **Roosevelt Tivadar, az Egyesült Államok egykori elnökének fia, mint a bostoni rádió közölte, az Átt-h-szigeteken lefolyt harcokban elesett.**

Bern. (MTI.) A Német Távírói Iroda jelenti: **Mint az Exchange Telegraph Londonból jelelte Churchill miniszterelnök vasárnap a kormány tagjaival minisztertanácsot tartott. A tanácskozáson résztvettek a brit véderő valamennyi részének legfőbb képviselői is.**

Spanyolország állásfoglalása a polgári lakosság bombázása ügyében

Madrid. (MTI.) A Német TI jelenti: **A külügyminisztérium hivatalos jegyzékben ismerteti Spanyolország állásfoglalását a polgári lakosság bombázása ügyében. A jegyzék a következőket javasolja a légiháború emberiségesebbé tételére: Minden hadviselő állam jelölje meg totális katonai célpontjait. Azokat a területeket, amelyeken nincsenek ilyen célpontok, nem bombázható körzetekké kell nyilvánítani. Az intézkedések garantálására semleges bizottságot kell alakítani, amely a hadviselők képviselőivel együttműködve megfelelő felügyeletet gyakorolna.**

Párizs. (MTI.) A Stefani jelenti: **Laval kormányelnök szombaton este rádióbeszédet intézett a francia néphez. Franciaország külpolitikájáról szólva hangoztatta, hogy békében kell élniök és szívélyes bizalmon alapuló kapcsolatokat kell teremni Németországgal és Olaszországgal. Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az angolszások győzelmiük esetében a Szovjettel kerülnének szembe. Ennek a küzdelemnek a kiemetele pedig nem lehet kétséges: a bolsevizmus egész Európát meghódítja a maga számára.**

Visszaverték a németek a Krimszakajától nyugatra indított szovjet támadást

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: **Mint a keleti harcterről jelentik, erős német bombázó alakulatok vasárnapra virradó éjszaka megismételték támadásaikat a Gorkijban levő Molotov gépkocsiiüzemek ellen. A közelítő bombázók pilótái már messziről észrevették azoknak a tüzeknek a fényét, melyek az előző éjszakai támadás során keletkeztek. A két óra hosszát tartó újabb támadás befejezte a pusztítás munkáját. Támadó hullám támadó hullámot követett és el-**

pusztította a hatalmas szerelési csarnokot és üzemi épületeket. Legalább ezer nagyméretű bomba és a gyújtóbombák százezrei hullottak az iparművekre. A hatalmas gyártelepből csak füstölő romok és a csarnokok kiégett acélvázai maradtak meg. A Molotov-műveknek óriási szerepük volt a szovjet hadfelszerelési utánpótlásban.

Berlin. (Interinf.) **Krimszakajától nyugatra a bolsevisták szombaton is folytatták támadásukat a kubáni hídfő ellen. A támadásokat részben ellentámadással, részben közelharcban visszaverték. Német nehéz tüzek 8 ellenséges páncélost elpusztítottak. A szovjetnek igen véres veszteségei voltak. A kubáni hídfő felett 22 ellenséges gépet semmisítettünk meg. Novoroszijknál német és magyar repülők szovjet repülőter elleni mély támadás alkalmával 18 gépet elpusztítottak, többet hasznavehetlenné tettek. Az utolsó 24 óra folyamán a bolsevisták 76 gépet vesztek. A német veszteség két gép.**

Berlin. (MTI.) **Mint a Német Távírói Iroda értesül, gyors német harci repülők vasárnap a déli órákban támadást intéztek Anglia déli partján fekvő Eastbourne ellen. Alacsony repülésben 20-30 méter magasságból bombázták és lőtték a város hadifortosságait. A**

Kedden délután lesz az Olasz Kulturintézet évzáró ünnepélye

Nagyvárad, június 7. **Az Olasz kulturintézet nagyváradi lektorátusa június 8-án, kedden délután 6 órai kezdettel tartja évzáró ünnepélyét a város háza dísztermében. Az évzáró vizsgán a tanfolyamok halgatóin kívül számosan vesznek részt az érdeklődők is. Az évzáró ünnepély kiemelkedő műsorszám lesz Kiss József debreceni tankerületi főigazgató előadása Pucciniről, a nagy olasz zeneszerzőről. Az előadás közben Puccini operáiból részleteket mutatnak be hanglemezeiről.**

rint meg kell büntetni mindenkit, aki valamely sztrájkért felelős.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: **Az amerikai bányamunkások szakszervezete szombaton este közölte, hogy a munkát június 7-én újra kell kezdeni és 20-ig kell folytatni. Eszerint a nyugalmi állapot június 20-ig tart. A bányamunkások szombati takarodója egyáltalán nem jelent megadást. Június 20-ig a bányatulajdonosok és a szakszervezeti vezetők ismét összeülnek tárgyalásra.**

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: **Az angol hirszolgálat közlése szerint az amerikai sztrájk a széntermelésben 10 millió tonna kiesést okozott. A kongresszus által elfogadott javaslat értelmében lehetővé válik Lewis szervezeti vezető őrizetbevétele, ha nem működik együtt a kormánnyal.**

Százötven biharmegyei tanító vett részt a hétfői pedagógiai szemináriumon

Értékes előadások hangzottak el a szemináriumon a népiskolák kérdéseiről

Nagyvárad, június 7. **Hétfőn délelőtt a megyei állami tanítók jöttek össze a Református Kulturpalota nagytermében, hogy a Nagyvárad városi állami tanítókhöz hasonlóan szemináriumi értekezlet keretében szemléltesék az új tanrendszer előadás módját és a modern pedagógiai rendszer hatását az iskolás gyermekekre.**

A szemináriumon megjelentek: dr. **Martsa Dénes** tanügyi főtanácsos, a főigazgató helyettes, dr. **Hoffmann István** tanügyi tanácsos, a debreceni főigazgatóság képviselőjében, **Tarkó Lajos** népművelési titkár, **Bertalan Ferenc** és **Kamarás Imre** iskolafelügyelők, **Csicsmányi Jenő** iskolafelügyelő, aki a rendezés nehéz munkáját vállalta, valamint több mint százötven megyei tanító és a városi tanítók egy része is.

Az érdekes bemutatót dr. **Martsa Dénes** tanügyi tanácsos nyitotta meg, majd **Kiss László** biharmegyei tanító „**Értekezés a beszéd- és értelemalkotásról**” címen tartott előadást. Elméleti fejtegetésében reávilágított arra, hogy a gyermekeket helytelen kiábrándítóan megadott, vagy rögzített gondolatokról beszéljünk.

Az előadó ezután hangsúlyozta a hangulateltetés fontosságát példákkal bizonyította, hogy a hangulateltetés mennyire jelentőségteljes az érdeklődés feleltetése, hogy a gyermekekben a felvetett tárgykörrel szembeni érzelmek és gondolatok közlésére.

Az értekes elméleti előadás után **Takáts Vilma** váradszentmártoni tanítónő mutatta be a gyakorlati tanítás új módszerét, szintén a beszéd- és értelemgyakorlat tárgykörében. IV. osztályosokkal. A gyermekek kedvesen és talpraesetten felelgetnek, közben aztán adódik egy-egy humoros fordulat is. Például, amikor az egyik gyermek a hangya testrészeinek felsorolásánál azt állítja, hogy a hangyáknak keze is van. Vagy amikor az egyik kisleány azt képzei, hogy a „nagy” hangyák sétálni viszik a gyermekeiket. A hangyatársadalom ismertetésénél kiderül, hogy vannak királynők és katonák és hogy a hangybolyok között kitörő háborúnál nem az erősebb és bátrabb tábor — mint a

gyermekek gondolják, hanem bizony a több hangya győz...

Végül egy kis dalt énekelnek el a kicsinyek:

„Kis állat a hangya
De nagy a szorgalma,
Szorgalmas a méh is
Ilyen leszek én is.”

Ez egyszersmint az elméleti előadással fentemlített érzelmi rögzítés a hasznos tanulság levonása.

Az előadáshoz a jelenlevők közül többen hozzászóltak, majd **Szegedi István** „**A nyelvi ismeretek módszere a népiskolákban**” címen tartott előadást, **Vatay Ida** pedig szintén ebben a tárgykörben gyakorlati előadást. Ezután dr. **Heinrich Béla** városi főorvos a népiskolák egészségügye címen ismertette a legfontosabb egészségügyi tudnivalókat. **Tátray Pálma** „**A magyar nyelv tanítása a román tannyelvű népiskolákban**”, **Csicsmányi Jenő** körzeti iskolafelügyelő pedig az iskolai fogytékosságról tartott előadást megállapítva, hogy ha mutatkoztak is itt-ott fogytékosságok a körzethez tartozó iskolákban, semmi kivétlnél nem észlelhető s a tanítás a történelem, számolás, mértan és közismeret terén egyaránt kifogástalan.

Az értekes és szemléltető előadást dr. **Hoffmann István** elnöki zárószóval ért véget.

A Balkán hadseregnek fejlődéséről

Közül érdekes és tanulságos cikket a Magyar Katonaujság legújabb száma. Beszámolót közöl még a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjai központi vezetősége ének- és zeneművészeti szakosztályának műsoros összejöveteléről, ahol **Hajdu Mihály** a székesfehérvári felsőbb zeneközpont tanára, Zrínyi-munkatárs tartott „**Öntudatunk és a magyar népdal**” címmel figyelemreméltó előadást. A Magyar Katonaujság legújabb száma számos harctéri riporttal, az elmúlt hét hadieseményeinek összefoglalójával négyoldalas színes képes melléklettel kapható mindenütt; ára 10 fillér.

Bensőséges ünnepéllal bucsuztatta el a kereskedelmi leányiskola érettségizett növendékeit

Tizenhat növendék végzett az idén az iskolában

Nagyvárad, június 7. Június 4-én és 5-én d. e. 8—1-ig voltak a szóbeli érettségi vizsgálatok a Zrinyi Ilona kereskedelmi leányközépiskolában Horváth Árpád vezérigazgató, a vallás- és közoktatásügyi miniszter és a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter által kiküldött biztos elnökletével.

A jelöltek valamennyien alapos képzültségről tettek tanubizonyosságot, így a vizsgálat igen szép eredménnyel zárult.

Jelölettek: Juhász Ildiko, Juhos Magda, Katona Ágnes és Matolcsi Erzsébet.

Jól érettek: Eszterle Éva, Fenesy Margit, Magyar Krisztina, Gabriella, Márk Ilona és Szabó Irén.

Megfeleltek a következő jelöltek: Debrecy Ibolyka, Honti Margit, Pribil Mária, Reteg Jolán, Sprok Ilona, Szabó Ilona és Szilágyi Erzsébet.

Az érettségi vizsgálatot bensőséges ünnepély zárta be, melyen az iskola minden növendéke résztvett sőtéték ünnepi ruhájában. Az elnök meleg szavakkal fejezte ki elismerését az igazgatóknak és a tanári karnak az igen szép és eredményes munkáért. Azután a végzett növendékekhez fordult és mindnyájuknak boldogulást, sikert kívánt az életben. Az elnök szívből jövő szavait Katona Ágnes közölte meg társai nevében. „Mindnyájan imába foglaljuk jószágos elnökünk nevét és áldást kérünk életére a Mindenhatótól...” fejezte be az elnökhöz intézett szavait. Majd az igazgatóhoz fordult, kinek jószágos szeretetéről, irányításáról, vezetéséről mondott lelke szívből fakadó szavakat. „Mi nem volt növendékek akarunk lenni, hanem mindig növendékei ennek az iskolának, ahol annyi szeretettel, megértéssel, önfeláldozással készítettek bennünket az életre.” Ezután

osztályfőnökükhöz, az ő szeretett Ildikó nénijükhöz beszélt, aki megosztotta velük minden örömeiket, letörölte keserű könnyeiket, aki édesanyjuk, barátnőjük volt mindenkor. Isten áldását kérte életére és további munkásságára.

Ezután következett az ünnepély legkiemelkedőbb pontja, amikor a búcsúzó növendékek nevében átadta az iskola gyönyörű fehér zászlóját a leendő negyedik osztálynak. „Örizzétek becsülettel, mint ahogy mi vigyáztunk rá...” mondotta többek között. A zászlót Kálly Margit vette át társai nevében s egyben könnyes búcsút vett a távozótól. „Az iskola padjai már üresen in-

tenek felétek. 16 kis hajó indul el most az élet tengerén. Kérjük a jó Istent, hogy ő vezesse, irányítsa éltetek kis hajóját, legyetek boldogok, megelégedettek mindig, sohasse érjen bánat, csalódás titeket.” Majd szent esküt tett a Szűzmária nemzeti lobogóra, hogy mindig, minden körülmények között hívek maradnak hozzá.

Hasznos Imre igazgató szavai következtek ezután. Az életbe indulókat megegyezően ellátta sok-sok jótanácsal-útravalóval. „Itt hagyjátok az iskolát, búcsút vesztek tőlünk. Én arra kérek titeket, ne szakadjatok el egészen ettől a helytől. Legyetek továbbra is a mi gyermekeink. Ha örömtök van, osszátok meg velünk. Ha csüggedtek, ha bánat tépi lelketeket, panaszoljátok el nekünk fájdalmatokat. Mi mindig szeretettel, segíteni akarással várunk titeket ezután is.”

A Himnusz elénekélése után könnyes szemmel oszlott szét az ünnepelő kis gyülekezet.

Szász Lajos miniszter nagy beszédet mondott a közellátás legégetőbb kérdéseiről

Rendezik a terménybeszolgáltatás és az árpolitika vitás kérdéseit

Kecskemét. (MTL) Dr Szász Lajos közellátási miniszter választókerületében, Kecskeméten nagyobb beszédet mondott a közellátás kérdéseiről. Kijelentette egyebek között, hogy a közellátás kérdései súlyos kötelesség-teljesítést és szigorú feyelmet kívánnak mind a termelők, mind a fogyasztók részéről. Amikor célul tűztem magam elé — mondotta — hogy az ország közellátásában a rendet biztosítsam, tisztában voltam azzal, hogy ez súlyos megterhelést jelent a termelők irányában.

A ma már közismert beszolgáltatási tervvel kapcsolatban két kérdés az, hogy a kisgazdaságokat bizonyos

mértékig mentesíteni kellene a beszolgáltatási kötelezettségek alól, a másik az, hogy a kataszteri tiszta jövedelem 20 koronás határát 15—16 koronára kellene leszállítani. E két kívánság teljesítése a beszolgáltatandó termék mennyiségét több mint 40 százalékkal csökkentené.

Belátom, hogy előállhatnak esetek, amikor egy gazda, anélkül, hogy hibás volna benne, nem tud teljes mértékben eleget tenni az előirt beszolgáltatási kötelezettségnek. Mégsem vagyok hajlandó senkit felmenteni kötelezettségének teljesítése alól.

„NEM AKAROK EGYKEZEKKEL DOLGOZNI!”

Azok a rendelkezések, amelyek már megjelentek és ebben a hónapban napvilágot látnak, hogy az új gazdasági évet felkészülve várjuk, bizonyos vonatkozásban, a gyakorlati kivitelezésében, módosítást fognak szenvedni.

A kisebb konkrét ügyekkel való foglalkozást a helyi és törvényhatósági közellátásokra bízom. Súlyos probléma a beszolgáltatás folytán előálló áruforgalom megszervezése és szabályozása. Az alapul az, hogy az áruforgalom lebonyolítását a kereskedelemre bízom. Nem akarok egykezekkel dolgozni. Az áruforgalom lebonyolításában résztvevő kereskedőket állandóan kézben kívánom tartani. Közvetlen és állandó ellenőrzés alatt az országos és körzeti kereskedőket fogom tartani. Ők fogják ellenőrizni a helyi kereskedőket. A kereskedelem ilyen módon bekapcsolódván az új rendszerbe, megszűnik az egykezek ellenőrzési és nyilvántartási munkája.

Mindez még nem biztosíthatja a nyugalmi helyzetet a mezőgazdaságban megfelelő árpolitika híján. Az árak kérdésével is feltétlen foglalkozni kell, amellyel elő kell segíteni azt is, hogy a mezőgazdaság az ipari termékeket, az ipar pedig a mezőgazdasági termékeket a lehető mértékben megkapja. Az iparnál már nehezebb kérdés ez, mert igen nagy nehézségeket okoz a nyersanyaghiány.

Azonban minden esetre gondoskodni kell erről és a textilipar terén már gondoskodtam is.

„LUXUSCIKKEKRE MA NEM TELIK! DIVAT NINCSE!”

A bőriparnál és más elsőrendűen fontos iparágaknál folyamatban vannak az intézkedések, hogy a szűkösen rendelkezésre álló nyersanyagok csak olyan célokra legyenek felhasználhatók, amelyek széles rétegek szükségleteinek kielégítését szolgálják.

Luxus cikkek ma nem telik, divat nincs. A városi embernek jó lesz a műtalpu cipő is, mert a börtalpu a bányásznak, vasutasnak, földeken és erdőben járó magyarnak kell.

Gondoskodni kell arról is, hogy az így előállított árucikkek ne menjenek zugforgalomba, hanem tisztességes áron kerüljenek forgalomba. Elég volt már az árügyjűtésből

Internátusok és Otthonok vezetőinek figyelmébe!

Nagyvárad thj. város polgármestere 3267—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Felkérem a város területén lévő internátusok és otthonok vezetőit, hogy az élelmiszer-jegyek kezelése tárgyában folyó hó 8-án, délután 5 órakor, a Közélelmiszeri Hivatalban tartandó értekezleten szíveskedjenek megjelenni.

Az értekezlet tárgya: a jegyek leadása és a jövő tanévi ellátással kapcsolatos problémák.

Június 16-án lesznek a legközelebbi mestervizsgák

Nagyvárad, június 7. A mestervizsgákkal kapcsolatban közlemények jelentek meg a sajtóban, amelyek félreértésre adhatnak alkalmat. Ellentétben e közleményekkel, a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a nyári hónapokban is tart mestervizsgákat, ha ezekre megfelelő számú jelentkező lesz.

Legutóbb Nagyváradon tartott mestervizgát a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara kiküldötte, Paál Géza fogalmazta. Mind a 26 jelentkező sikerrel tette le a vizsgát. Ez alkalommal a kamarai kiküldött részletesen megbeszélte a helyi vizsgáztató bizottság tagjaival a mestervizsgákkal kapcsolatosan bevezetett újításokat.

Nagyváradon 16-án, 17-én és 18-án lesznek a legközelebbi mestervizsgák. Most folyik az erre előkészítő tanfolyam a gépipari középiskolában. Szükséges volna, hogy minden mestervizgát ilyen előkészítő tanfolyam előzzön meg, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a jelentkező iparosok elméleti felkészültsége összehasonlíthatatlanul magasabb színvonalú az előkészítő tanfolyam elvégzése után, mint hogy ha anélkül állanak vizgára.

**Pártoliuk
a keresztény
kereskedelmet**

Évente 250 kg. arany és 10 kg. platina szükséges Magyarországon a fogorvosok számára

Nem tekinthető fényűzésnek az arany fogorvosi munkára való felhasználása

A Budapesti Orvosi Kamara felterjesztést intézett a belügyminiszterhez a fogorvosok aranyellátásának ügyében. A közelmúltban ugyanis erősen csökkenték a fogorvoslás céljaira felhasználható arany mennyiség kintalását, úgy, hogy a fogorvosok az eddigi mennyiségnek csak 15—20%-át kapják. Az arany mennyiség ilyen nagyfokú csökkentése a kamara szerint nagy zavarhoz vezet, mert ez a kevés arany semmiképpen sem elegendő az egészségügyileg feltétlenül indokolt fogorvosi munkákhoz és fogpótlások elkészítéséhez. A hivatalos számítások szerint az ország lakosságának kielégítő fogorvosi ellátásához legalább évi 250 kg. aranyötvetre és 10 kg. platina van szükség. Az orvosi kamara szerint az arany fogorvosi munkákhoz való felhasználása nem tekinthető fényűzésnek, mert ezidőszent nem ismeretes semmiféle olyan nemesfém-pótló ötvözet, amely a szájban egészségügyi szempontból egyenértékű módon pótolhatná a nemes fémeket. Rámutat a kamara arra a megállapított tényre, hogy a jelenleg ismert különféle ötvözeteknek a szájban való alkalmazása

többféle egészségügyi károsodással járt. Részben nem rugalmasak és a fogak túlterhelésével így a fogak meglazulását idézik elő. Részben feldolgozási nehézségek folytán nem zárnak tökéletesen, aminek következménye a fogak szuvasodást és a fekélyes ingyulladás. Amellett a pótfémek, ha a szájban egyéb fém is van, elektromos áramot keltenek, ami a fogműveket törékennyé teszi és a szervezetbe jutó fémnek a belgyógyászok által ismert nem kívánatos hatásokat váltanak ki. Egyes feltevések szerint rákra is hajlamosítanak. Gazdasági károsodással is jár az arany elvonása, mert a nem nemesfémekből készült fogművek nem javíthatók. A legkisebb hibaeletén újjal kell azokat pótolni, úgy, hogy többszörösét teszi ki a kezelési díj. A most megállapított csekély arany mennyiség mellett egy-egy fogorvosra havonta két-három gramm arany jut, amiből csak egyetlen koronát tud elkészíteni. Mindezek alapján kéri a kamara, hogy a fogorvosok továbbra is az eredetileg megállapított arany mennyiséget kapják. (Magy. Tud.)

Antal István miniszter nagy beszédet mondott a szentesi eucharisztikus napon

„Csak az a megoldás minden téren, amely krisztusi uton halad” — mondotta beszédében a miniszter

Szentes. (MTI.) Antal István dr. nemzetvédelmi propagandaügyi miniszter vasárnap délelőtt vitéz Bonczos Miklós igazságügyi államtitkár kíséretében Szentesre érkezett, ahol résztvett az eucharisztikus napon. Az ezzel kapcsolatban rendezett díszgyűlésen közel egyórás beszédet mondott, amelynek tartalma a következőket öleli fel:

Bár van a propagandának csodálatosan fejlett és korszerű eszköze, mint a sajtórádió, film, művészet, muzsika, de van egy, amelynek hatása az összeset felülmúlja: a tett a példaadás propagandája. A kereszténység azért tudott olyan megragadó hévvel hatni a lelkekre, mert első-sorban a tettek, a példák erejével hatott. A mai szörnyű világháború közepette az állam vezetőinek egyik legfontosabb kötelességük minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítani, megkönnyíteni azt az Istentől rendelt munkát, amelyet az anyaszentegyház a megbékélés, a társadalmi igazság megteremtése és a keresztény erkölcsök ébrentartása érdekében kifejt.

Ezután arról beszélt a miniszter, hogy a világtörténelem legnagyobb ellenséges áradata fenyegeti Európát keletről. Nyugatról azok a hatalmak állnak ugrásrakészen, amelyek megfélemlítik a keresztény szolidaritásról és a bolsevistákkal szövetségben akarják megvalósítani hatalmi törekvéseiket. Idebent viszont itt is, ott is felüti fejét a durva önzés és haszonlelés, a közösségellenes gondolkodás. Ilyen külső és belső veszedelmek tengerében kell fenntartani hazánkat és nemcsak fenn kell tartani, hanem a háború utáni Európában helyt biztosítani.

A keresztény testvériségről szólva kijelentette a miniszter, hogy a keresztény testvériség jegyében kialakuló lelki és kulturális az emberi élet legszebb megnyilvánulásait hozzák felszínre. Isten nevében kell helytállnunk ebben a küzdelemben és ugyancsak Isten nevében kell megoldani belső problémáinkat.

Ezután a magyar népi erők fejlődésének problémáit világította meg katolikus szempontból. Rámutatott

arra, hogy a népi erők fejlődése terén kívánni való van, annak sem gazdasági, sem szociális természetű oka nincs, hanem egyedül erkölcsi

Dr. Soós István polgármester gyászbeszédet mondott Kovács Jolán temetésén

Nagyvárad számos szociális intézménye őrzi a korán elhunyt kiváló tisztviselő emlékét

Budapest, június 7. Amint már megírtuk, a tragikus véget ért Kovács Jolán városi szociális előadó holttestét Budapestre szállították. A temetés ma délután ment végbe a Farkasrét-temetőben. A temetésen Nagyvárad közönségének nevében dr. Soós István polgármester — aki hivatalos ügyekben éppen a fővárosban tartózkodott — mondott gyászbeszédet.

A polgármester a következőket mondotta:

„Tisztelt gyászoló gyülekezet! Nagyvárad thj. város közönsége ma lelkében mély gyászt ül. Nem valami előkelő államiérfi, vagy politikust gyászol, csak egy egyszerű, de hivatása magaslátán álló magyar urileányt, aki a felszabadulás óta magyar lelke egész melegével szolgálta azt a legszebb célt, amit a magyar nő szolgálhat; az elesettek, szegények, a betegek és gyámoltalanok ügyét, az anyák és gyermekek védelmét, a szociális fejlődés gondolatát, egyszerű a magyar jövőt.

1940. szeptember 6-án egyszerre vonult be a katonai közigazgatás vezetőjével Nagyváradra, s amit ott látott, azokon megorzadt magyar lelke és tinom női érzése, s elhatározta, hogy minden tudását, minden lelkesedését, minden intelligenciáját latbave-tti, hogy a leromlott, nyomorgó magyar tömegeken segítsen.

Mint a katonai közigazgatás szociális előadója látta azt, hogy a 22 éves idegen megszállás alatt, a mesterségesen leszegényített, leromlott ma-

oka van és pedig az, hogy nem élünk az anyaszentegyház parancsai szerint. Politikai kérdésekkel foglalkozva, megállapította a miniszter, hogy a nemzetiségi kérdéstől a földkérdésig, a zsidókérdéstől a munkáskérdésig csak az a megoldás helyes és maradandó, amely a krisztusi uton halad. Így van ez nemzetközi viszonylatban is. A fegyverek zaja egyszer el fog csendesedni és a mi igaz ügyünk győzedelme után a mérhetetlen szenvedéssel sújtott emberiségre kisért Isten békéjének napja.

gyar tömegek milyen hallatlan nyomorban és kétségbeesett anyagi helyzetben vannak, látta a külvárosi viskókat, s az ott létüket tengető sóvány, sápadt, éhező magyar gyermekeket és magyar családokat, akik önhibájukon kívül csak azért jutottak ebbe a sorsba, mert magyarok voltak. És valóban így volt.

Amidőn Kormányzó Urunk 1940. szeptember 6-án fehér lován bevonult Szent László városába, az örömtől és lelkesedéstől megragott magyar tömegeket talált a város utcáin, azonban ennek a magyar lakosságnak legalább is annak nagyrésze, még a másnapi kenyere sem volt biztosítva.

Azonnali segítség kellett. És Kovács Jolán, mint az Erdélyi Szociális Szervezet megbízottja azonnal kieszközölt 200.000 pengőt, amellyel meg lehetett indítani az inségmunkákat. Több mint 2000 családnak lehetett biztosítani a kenyeret. Hogy mily nagy volt a nyomor és nélkülözés, mutatja az a körülmény, hogy később ezt az inségmunkaalapot további állami és városi segítséggel 643.000 pengőre kellett felemelni. De a munka sikerült, a magyar állam, a magyar közigazgatás kinyújtotta segítő kezét a nincstelen magyar tömegekkel szemben, kenyeret adott az éhező magyar lakosságnak, s ezzel elérte a legfontosabb célt, megnyerte a magyar tömegek bizalmát a magyar hazával szemben, amelynek kebelén összeforrott a viszálytér város magyar lakossága.

És hogy ez a munka megindulhatott és hogy az első telet ilyen sikeresen át lehetett hidalni, az érdem oroszlan-része Kovács Jolánt illette.

De ez csak egyrésze volt működésének. A szegényügy teljesen rendezetlen volt, a szegényekről senki sem gondoskodott megfelelő módon. A város nem vállalhatott a maga költségvetésében jelentősebb tételeket. Ekkor jött Kovács Jolán és megteremtette és megszervezte a Magyar Norma Alapot, amely az ő lelkes és ügybuzgó támogatásával ma már közel 200.000 pengős jövedelmet jelent, s amelyből biztosítva van a támogatásra szoruló szegények fenntartása és a róluk való gondoskodás. Ferencendi nővérek és református diakonizsák indultak után a város külvárosaiban, kezük nyomán a tisztaság, a rend és emberhez méltó élet indult el a szegények és elesettek között, akik ma is áldják jótevőjüket. Ennek a munkának a beindítása Kovács Jolán érdeme.

De az uton nem állott meg. A magyar gyermekek felkarolása, a gyermekek ingyenebéddelel, ruhával és cipővel való ellátása, mind az ő gondolata volt. Az első évben 1000 magyar gyermeknek adtunk minden nap meleg ebédet, s ugyanannyi gyermeket ruháztunk fel az ő elgondolása nyomán, hogy megmentjük a magyar jövőt.

De gondoskodott az iskolába nem járó gyermekekről is. Kezdeményezésére napközi otthonok alakultak és ma már 5 napközi otthon van, ahol egészséges, pirosposzsgás magyar gyermekek boldogan köszöntik a látogatót s a magyar élet új és biztató lendületet vett. Az ő kezdeményezésére szerveztük meg s állítottuk be fokozatosan a napközi otthonokat, amelyek addig városunkban teljesen hiányoztak.

Midőn pedig az Erdélyi Szociális Szervezet megszűntével a Népi- és Családvédelmi Alap kiterjesztette a maga áldásos működését Nagyvárad város területére, ugyancsak az ő kiváló intelligenciája, szaktudása, agilitása és lelkesedése volt az, amely a munkát megindította, s amelynek eredményeképpen ma már a Kézjőlési Szövetkezet 56 ONCSA lakást adott át a használatnak és 56 magyar családot tett boldoggá. Mily boldog arccal vett részt 1942. szeptember hóban a Bonczos Miklós-telepi első ONCSA házak felavatásán, amely Kádár Levente és Bonczos Miklós államtitkárok jelenlétében történt, mennyire örült a lelke, amikor 2 hónappal később átadhatuk a használatnak a Horthy István-telepen felépített 40 ONCSA lakást. A juttatottak kiválasztása, ellenőrzése, az ő ügyes-bajos dolgaik elintézése mind az ő irányítása alatt történt, — lelkes munkatársai az ő példáján okulva dolgoztak rendületlenül a magyar szociális probléma megoldásán, amely bizony nagyon sok tennivalót hagyott hátra.

Hogy Nagyvárad az első évben 1.873.000 pengőt áldozott szociális célra, az utolsó román költségvetés 25.000 pengőjével szemben, az igen nagy mértékben Kovács Jolán lelkesedésének, magyar fajszeretetének és szociális érzékének tulajdonítható.

Megszervezte a gyermeknyaralattást is. Ezelőtt 2 héttel utolsó utja Jádremetére vezetett, hogy ott a gyermekek nyaralattását biztosítsa. Ezen az uton résztvettem a város népjóléti tanácsnokával együtt és nem gondolhattam, hogy ez az utazás az utolsó és ez a ténykedés befejezése Kovács Jolán működésének.

A város közönsége, a város tisztviselői kara megdöbbenve, kábultan áll Kovács Jolán ravatalánál és minduntalan felteszi a kérdést, miért kellett ennek megtörténni?

Miért éppen a legjobbnak, legtválóbbnak kellett eltávoznia, amikor még annyi tennivaló lett volna a magyar faj érdekében.

De a kérdésre nincs felelet. Meg kell nyugodni Isten kifürkészhetetlen akaratában, akinek gondolataihoz halandó ember fel nem érhet.

Nagyvárad város közönsége nevében a legmélyebb tisztelettel hajtom meg az elismerés zászlaját annak a Kovács Jolánnak a ravatalánál, aki közel 3 éves működésével új életet öntött Nagyvárad szociális munkaprogramjának megvalósításába, akinek lángoló magyar lelke, fajszeretete, szociális érzéke lehetővé tette, hogy új utra induljon a nagyvárad szociálpolitika, s akinek a nevét ez-

Mi van a Szovjetunióban lévő magyar hadifoglyokkal

A magyar posta és a Vörös Kereszt megteremti az összeköttetést a hadifoglyokkal

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szovjet hadifogságban lévő egyes magyar hadifoglyok hozzátartozóikhoz Törökországon át levelezőlapon értesítést küldtek. Egyes lapokon a magyar hadifoglyok csomagok, főként élelmiszerek küldését is kérik. Mivel az Oroszországban hadifogságban lévő magyar hadifoglyok részére a csomagok küldése, valamint a velük való levelezés kérdésében megállapodás nincsen, arra illetékes magyar szervek, elsősorban a Magyar Vörös-

kereszt és a m. kir. posta a kérdés rendezéséhez szükséges lépéseket már megtették és annak szabályozásáról a napisajtó útján a nagyközönséget annakidején tájékoztatni fogják. A hadifoglyokkal való levelezésre a Magyar Vöröskereszt külön e célra szolgáló levelezőlapokat fog kiadni és csak az ilyen lapokat továbbítja. Csak az írjon, aki hozzátartozójától már kapott levelezőlapot, miután az egyéb uton (pl. rádió) kapott közlések bizonytalanok.

tek és ezek hálával és szeretettel emlegetik Szent László városában.

A hősi halált halt olasz katonát bajtársai nem tekintik halottnak, hanem helyette jelentkeznek ezzel a szóval: „Prezente”. Mi sem tekintjük

Kovács Jolánt halottnak, az ő lelke tovább él közöttünk, s úgy a város tisztviselői kara, mint a város közönsége örökké hálával és szeretettel fog róla megemlékezni.

Legyen emléke áldott örökké!

Ünnepélyesen avatta fel Bihar-keresztes a község hősi emlékművét

Dr Cziffra Kálmán főispán mondott ünnepi beszédet az avatáson

Bihar-keresztes, június 6. Vasárnap délelőtt nagyszabású ünnepség keretében avatták fel Bihar-keresztes főterén a római katolikus templom előtt, a község díszes és szép kivitelű hősi emlékművét. Az emlékmű már másfél éve készen áll, azonban külső akadályok miatt csak most kerülhetett sor az ünnepélyes leleplezésre és avatásra. A hősi emlékmű oszlopán olvasható az első világháborúban elesett 14 biharkeresztesi nősi halott neve. Maga az emlékmű hatásos honvédszobor, amely a díszes talpazaton és oszlopon áll, az országzászló közelében.

Az ünnepély fényét és jelentőségét nagyban emelte az a tény, hogy megjelent azon dr Cziffra Kálmán megyei főispán is, aki fiatal korában ebben a községben kezdte el közigazgatási pályafutását. Reggel fél 10 órakor egy a római katolikus, mint a református templomban istentisztelet volt, amelyeken a leventék, levente-leányok és az egyesületek testületileg vettek részt. Dr Cziffra Kálmán főispán a római katolikus templomban hallgatott szentmisét. Az ünnepi szentmise keretében erdődi Bakács Iván esperes-plébános magasszárnyalású beszédet mondott a nap jelentőségéről. Hangzott, hogy a hősökre való gondolás, emléküik kegyeletes őrzése és az irántuk kinyilvánított tisztelet mélységesen keresztény gondolat. Az egyház tanítja a szeretet közösségét. A szeretet kapcsa fűz hennünket hozzájuk. Ne legyen tehát a hősök tisztelete üres formáság, hanem keresztény gondolat, ima, szeretet a másvilágba költözöttük iránt. Annál is inkább, mivel a hőöket, a legvégső áldozat embereit, kétszeresen megilleti.

Az istentiszteletek után a község népe a hősi emlékmű elé vonult. Itt helyezkedett el az előkelőség, a leventék, levente-leányok és egyesületek példás rendben. A díszmelyvényen foglalt helyet dr Cziffra Kálmán főispán, dr Hegyessy Gergely főszolgabíró, Schusztér Sándor községi főjegyző, vitéz Belényessy Lajos községi bíró, Nagy Gusztáv MÉP titkár és a honvédség képviselőinek kíséretében. A hősi emlékmű előtt foglalt helyet erdődi Bakács Iván esperes-plébános és Boda Ferenc református lelkész is.

Az ünnepélyt a Himnusz akkordjai nyitották meg, az egyesített berettyóújfalusi és biharkeresztesi leventezenekar előadásában. A megnyitó beszédet Schusztér Sándor községi főjegyző mondta. Üdvözölte a megjelent megyei főispánt, végül röviden a hősi emlékmű felállításának történetét és ismertette a nap jelentőségét a község életében. Schusztér Sándor főjegyző megnyitó szavai után a leventezenekar több számot adott elő, majd dr Cziffra Kálmán főispán emelkedett szó-

lásra. Ünnepi beszédében kegyelettel emlékezett meg a község hősi halottairól. Az emlékmű oszlopára vésett 124 név — mondta — ékesen szóló tanujele annak, hogy a község erején felül vette ki részét a nemzet egyetemes áldozatából. A hősök áldozata azonban figyelmeztető jel a jelen számára is. Mindenkinek ki kell vennie részét a mostani nagy erőfeszítésekből is erején felül, ha úgy kívánja a nemzet érdeke. Senki se elégedhetik meg azzal a munkateljesítménnyel, amely egyéni érdekeiket kielégíti. Most a közönség érdekei vannak előtérben és mindenkinek ehhez kell igazodnia.

A főispán nagy tetszéssel fogadott beszéde után került sor a hősi emlékmű leleplezésére. A leple levonása után Varga Géza levente adott elő egy hatásos szavazatot, majd a református egyház nevében Boda Ferenc lelkész mondotta el avató beszédét. Szent ez a hely ezután a község számára — mondta —, Isten áldása van rajta és az Ó oltalma alatt áll. A község azonban csak akkor fejezi ki igazán tiszteletét az elhunyt hőök iránt, ha szívében is elfogadja életük tanítását és követi példájukat. Az egyházak képviselőinek avató beszéde után helyezték el a koszorukat az emlékmű talpazatára. A megye koszorúját dr Cziffra Kálmán helyezte el, majd sorban következtek a honvédség, a csendőrség, a leventék, levente-leányok, egyházak, egyesületek koszorúi. Utána csak koszorukat helyeztek el a hősi halottak hozzátartozói is.

A felemelően szép ünnepséget a Szózat zárta be. Utána a leventék és levente-leányok elvonultak a hősi emlékmű elől s ezzel az ünnepség véget ért. Dr Cziffra Kálmán főispán még a kora délutáni órákban gépkocsin visszatért Nagyváradra.

Szolgálatos gyógyszertárak:

I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.

KORONA gyógyszertár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszertár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SENT ISVTAN gyógyszertár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásáro

Szépen sikerült a nagyvárad levantenap fogadalmat tettek az ujonc leventék

(Nagyvárad.) Egész napot betöltő nagyszabású levantenapot rendezett Nagyvárad város Levente Egyesülete vasárnap. A fiatal leventék szép ünnepség keretében adták tanujelét annak, hogy a visszaesetolt területen is teljesen beilleszkedtek a levente-mozgalom hazafias szellemébe.

A leventék reggel 8 órakor felekeztek szerint istentiszteleten vettek részt, majd felsorakozva a Mussoliniteren katonás rendekben a levente zenekar indulója mellett az Országzászló elé vonultak, ahol a Himnusz hangjai után koszorut helyeztek el az emlékművön.

Muczi Imre ifjuvezető megható szavazata után Kiss Lajos a gyapjuipari szakiskola igazgatója lelkes hangon ünnepi beszédet intézett az ifjakhoz, méltatva az új nemzedék hi-

vatását, mely a magyar jövő szebb és boldogabb beteljesülésére vezet.

Ezután az ujoncleventék meghatottan letették a fogadalmat.

Az Erzsébet-ligeti sportpályán folytatódott az ünnepség, sajnos azonban, hogy a járás leventéi nem jelenhettek meg s így a műsorra tűzött atlétikai verseny elmaradt.

Annál kitünőbbén sikerült a délutáni sportbemutató, melyről lapunk más helyén számolunk be részletesen.

Este 9 órakor nagyszámú közönség jelenlétében a levente zenekar hangjai mellett tábortűz mellé vonultak a leventék s a lobogó hasábok köré telepedve, egy levente díszszázad kíséretében szebbnél-szebb magyar dalokat énekeltek, vidám tréfákkal szórakoztak, felelevenítve az ősök szokásait, majd zeneszó mellett pihenni tértek.

ELŐZETES JELENTÉS!

J Ö N J Ö N! J Ö N!

TIP-TOP 1943

Göndör közkedvelt revütársulata!

A Szigligeti színházban
16 világotrakkció! 16 világotrakkció!

SZÍNHÁZ

Hotty Éva és Pákozdy Ferenc más társulathoz szerződtek

Göndör Klári nem ment férjhez

Nagyvárad, június 7. A nagyvárad színtársulat tagjainak kéthetes szabadságideje lejárt s Putnik Bálint színgazgató holnap kezdi meg rövid békésgyulai szeszóját. Május sok bajjal indul az évad, mert a katonazene-kart, amelyet nagy nehézségek árán sikerült a színgazgatók két héttel ezelőtt a helyi parancsnokságnál kleszközölnie Békésgyula számára, most a magasabb parancsnokság letiltotta s így Putnik Bálintnak szinte néhány óra alatt kellett új zenekart szerveznie.

A játékszói szünetet természetesen kibaszálta a színgazgató a jövő évi társulat további megszervezésére, de újabb szerződésekre még nem kerülhetett sor, csak tárgyalások vannak folyamatban. Pákozdy, akit a nagyvárad közönség annyira megsze-

retett, a Fővárosi Operettszínházhoz szerződött el, ahol bizonyára alkalma fog kinálkozni tehetségének továbbfejlesztésére. Nagyobb veszteség azonban, hogy Hotty Évát nem sikerült az igazgatóknak visszatartania. A sokoldalú, kiténő színész, akinek nevéhez az elmúlt évad legnagyobb sikere a Bolond Ásvayné sorozatos előadása fűződik, 1500 pengő havi fizetéssel Szatmárra szerződött.

Itt írjuk meg, hogy Göndör Klárról, akit a színgazgató elsőnek szerződte-tett le a jövő szezonra, az a hír terjedt el az utóbbi időben, hogy férjhez ment egy nagyvárad hírlapíróhoz. Az állítólag nagy titokban megtartott esküvőről szóló értesüléseket azonban a legilletékesebb helyeken megcáfolták.

Pünkösdkor Patyolatkisasszony a színházban

Heti műsor:

11-én, pénteken este: Patyolatkisasszony, premierbérlet.

12-én, szombaton este: Patyolatkisasszony, „A” bérlet.

13-án, vasárnap délután: Patyolatkisasszony.

13-án, vasárnap este: Patyolatkisasszony.

14-én, hétfőn délután: Patyolatkisasszony.

14-én, hétfőn, este: Patyolatkisasszony, (bücsüelőadás).

Június 11-én, pénteken premierbérletben, szombaton „A” bérletben mutatja be a színház négy napos pötszezon keretében a Patyolatkisasszony című kacagtató zenés bohózatot Jurik Julesi, Szögi Arany, Bakay, Pákozdy, Tanay és este is műsoron marad a darab. Rendes helyárak. Pénztárnyitás esütörtökön délelőtt fél 11 órakor. A budapesti Vidámszínpad játszotta egész télen ezt a mulatságos, ötletekben gazdag, kellemes muzsikájú, bő humorú zenés bohózatát, ahol több mint 200 előadást ért meg 3 óras kacagás!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Készíteteket nem adunk vissza

JUNIUS 29-ÉN NYILIK MEG A SOPRONI NYÁRI EGYETEM. Sopron, június 7. Június 29-én ünnepélyes keretek között nyílik meg Sopronban a Nyári Egyetem erre az alkalomra Szinyei Merse Jenő dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter és Bornemissza Géza iparügyi miniszter is a városba érkeznek. A Nyári Egyetem ezévi tanrendjén a legkitűnőbb szakelődők szerepelnek. A magasszintű szakelődések sorát tarkítani fogja Harsányi Zsolt író előadása, Juhász Zoltán, a Gamma elnökgazdátjának előadása, de érdeklődésre tarthat számot a magyar filmgyártásról szóló két előadás is. Gróf Esterházy János a kisebbségek gazdasági problémáit tárgyalja a Soproni Nyári Egyetem előadásain, amelyek június 30-tól, július 18-ig tartanak. A Nyári Egyetemre még lehet jelentkezni, dr. Márfy Ede egy. ny. r. tanárnál, Műegyetem, központi épület I. em. 65. sz. alatt, vagy a Soproni Nyári Egyetemhez címzett levélben. Sopron városa a tanfolyam hallgatóinak félárú vasúti kedvezményt, kényelmes elhelyezést és kitűnő ételmezést biztosít olcsó áron.

A Vatikánváros tüzoltói díszbemutatót rendeztek a Szentalya tiszteletére. Mint a Vatikánvárosból jelentik, a Szentalya névünnepe alkalmából a Vatikánváros tüzoltótestülete díszbemutatót rendezett Canali bíboros és a vatikáni kormányzás több vezetői előtt.

Megállapították az újbungonya árát. Nagyvárad th. város polgármestere 3268-1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Ertesítem a város közönségét, hogy a Bungonya Egyesülés Nagyvárad területére az új bungonya árát a következőkben állapította meg: Termelő-fogyasztó részére 105 fillérért, termelő-viszonteladó részére 102 fillérért, viszonteladó-fogyasztónak 106 fillérért adhatja az újbungonya kilogrammját. Nagyvárad 1943. június 4-én. Dr. Soós s. k., polgármester.

Szahályozzák a Marost. A Magyar Tudósító jelenti: A Székelyföldön nagy szabású folyó- és patak szabályozási munkálatok kezdődtek. Először a Maros medrének rendezése és szabályozása történik meg. Erre azért van szükség, mert a szeszélyes folyású Maros meglehetősen sok kárt okoz. Sokhelyen a folyómeder egészen eltölődött és a napirenden lévő partszakadás a közlekedés közelében a házakat is veszélyeztetik. Marosvásárhelyen a város vízellátásának hathatósabb biztosítását végezték, hogy a Maros kettős kanyarát teljesen átvágják és egészen új medret építsenek. Ennek az új medernek megépítése mintegy másfél millió pengőbe kerül. A Nyáradvölgyében is megkezdődnek a szabályozási munkák. Itt vízenyos területek lecsapolására kerül sor, amelyet az első világháborúban orosz hadifegyverekkel már megkezdtek. A Marosán patakon, amelyek szabályozása is rövidesen megkezdődik, épül az ország legnagyobb egy-nyílású betonhidja.

Budapestre utazott a főispán és a polgármester. Nagyvárad, június 7. Hlatky Endre főispán és Soós István polgármester Budapestre utaztak különböző városi ügyek elintézésére. A város vezetői csütörtökön érkeznek vissza Nagyváradra.

Orvosi hír. Dr. Kaáli Nagy Gizella fogorvos — Hitler-u. 15 — elutazott — rendelését hétfőn, 7-én, a szokott időben kezdi meg.

Beiratkozások a nagyvárad m. kir. áll. Szent László gimnáziumba. A beiratkozásokat a gimnáziumban folyó hó 12-én 8 órától kezdődőleg tartjuk a Csengeri-tuca 4. szám alatti állami tanulóotthonban. Igazgatóság.

FRANCIA UJSÁGIRÓ RÓMARÓL. Pierre Daye, a Petit Parisien tudósítója lelkes hangon cikket írt Rómáról. Meglepődve állapítja meg, hogy az olasz fővárost hatalmas, új épületek díszítik. A történelem, írja Benito Mussolini nevét is a városépítő nagy pápák mellett fogja megörökíteni. — Megírja, hogy óriási összegeket fordítottak építkezésekre és ez meggyőző bizonyítéka annak, hogy a Duce nem okart háborút, csak az események kényszerítették bele Olaszországot a háborúba. Pierre Daye hosszasan foglalkozik az új római építkezések stílusával és örömmel állapítja meg, hogy egyetlen felhőkarcoló sem bontja meg az Örök Város nemes építészeti stílusát.

GYÉMANTBÖLCSŐK. Ezen a címen tart nemzeti érdekű előadást a Rádióban dr. Németh Kálmán józseffalvi plébános június 10-én, csütörtökön délután 6 óra 20 perces kezdettel.

Varrógépet

veszek eladok javítok

JAKAB alkatrészek

Kossuth-u. 5. sz. Telefon: 23-30

CSALÁDI ÖRÖM DR. HORVÁTH MIKLÓS SZÉKELYHIDI ÜGYVÉDNÉL. Székelyhid, június 7. Mint értesülünk, dr. Horváth Miklós ügyvéd, th. vármegyei ügyész fiatal feleségének egészséges szép leánykaja született. A kisleány a kereszttségben a Mária nevet fogja kapni. A családi esemény általános örömet váltott ki az éleles körökben.

KÉMKEDÉSÉRT ELITELTEK EGY ÉRMIHÁLYFALVAI FIATALEMBERT. Budapest, június 7. A m. kir. honvéd haditörvényszék legutóbbi tárgyalásán ifj. Ceendő Nagy Lajos érmihályfalvai lakost, aki idegen államok javára kémkedett, 12 évi fegyházra ítélte.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

NYILTTÉR

HITELEZŐK FELHÍVÁSA

A Nagyvárad kir. Törvényszék Cg. 479-1943. sz. végzése folytán a Székelyhidi Föld Részvénytársaság felszámolása határozottatott el — ennél fogva a társulat hitelezői felhívattak, hogy követeléseiket 6 hónapon belül jelentsék be dr. Bíró Sándor és dr. Garán János felszámolóknál, Székelyhidon.

APOLLO Filmszínházban!

Szelezky Zita, Hajmássy Miklós és Mály Gerő, bűbajos vigjátéka.

Édes ellenfél

Lehár örökszép operettjének filmváltozata.

PACSIRTA Főszereplői: Eggert Márta és Halmay Tibor

Keddőtől a CASINO-ban.

Hétfőn utoljára: SZERENCÉS FLÓTAS

KORONA Filmszínház.

Szombattól:

A nagy per

Egy amerikai gyermekrablás izgalmas története.
 A legidegesezőbb bűnügyi film!

Esküvő. Gődényi Ella és Papp Sándor földbírtokos kedden délelőtt 9 órakor tartják esküvőjüket az olasz plébániatemplomban.

Sebesültjeink a réti református templomban. Lélekemelő ünnepség színhelye lesz Püsködöd másodnapján, hétfőn délután a réti reformátusok Árpád vezér-uti temploma. A Sztáray Mihály énekkar és önképzőkör ifjúsága vallásos ünnepséget rendez az imaház kultúrtermében és erre az ünnepségre a Honvédkórházban ápolat sebesültjeinket is meghívták. Az ünnepség fél 6 órakor kezdődik. Sebesültjeink előzőleg részt vesznek a 4 órakor kezdődő ünnepi istentiszteleten, amelyen Gergely Kovács István tábort főkészprédikál. Az istentisztelet keretében énekel a Sztáray énekkar Soós András karnagy vezénylete mellett. Az istentiszteletet követő ünnepségen az önképzőkör ifjúsága Zombory Sándor rendezésében Jókai: Rézpatakj lelkész c. vallásos tárgyú elbeszélését adja elő hős honvédek tiszteletére. Az elbeszélést dr. Szabó Lajos lelkész dolgozta át színpadra. Előadás előtt dr. Szabó Lajos lelkész mond megnyitó beszédet. A réti református Nőszövetség tagjai és az ifjúság nagy szeretettel és lelkesedéssel készülnek, hogy méltóképpen fogadják a körübe érkező sebesült hősöket.

Eltemették György hajor herceget. Rómából jelentik: (MTI) A Szent Péter bazilikában szombaton folyt le György hajor herceg a Szent Péter bazilika kánonokjának temetése.

Felavatták a Magyar Munka szobrát. A MOT jelenti: Vasárnap délelőtt több ezer főnyi közönség jelenlétében ünnepélyes külsőségek között avatták fel a Magyar Munka szobrát, amelyet a magyar munkástársadalom áldozatkészségéből emelt a Nemzeti Munka Központ. Az ünnepélyen a Kormányzó Urat a miniszterelnök, a kormányt az iparügyi miniszter képviselte. Küldöttségileg képviseltették magukat a NMK vidéki szervezetei is. Az avató beszédet víláz Marton Béla, a NMK országos elnöke mondta.

Baján állítják fel az ország első műszaki hősi emlékművét. A Magyar Tudósító jelenti: Baja elhatározta, hogy felállítja a műszaki csapatok hősi emlékművét. Ez lesz az első ilyen műszaki hősi emlékmű az egész országban. A szobor megalkotására M. Regős Ferenc szobrászművész kapott megbízást.

40 ezer ember vett részt a pécsi eucharisztikus körmeneten. Pécsről jelentik: (MTI) Angelo Rotta pápai nuncius szombaton Pécsre érkezett és vasárnap résztvett azon az ünnepélyen, amelyet a város és közönsége Jézus Szentsége Szívének ajánlott fel. Az ünnepélyre a megye minden részéből sokan érkeztek Pécsre, úgy hogy a körmenetben több mint 40.000 hívó vett részt.

Gyuricza Antal halála

Érdemes és eredményekben gazdag élet hosszú szenvedés és a betegek szentességének ájtatos felvétele után halt meg 62 éves korában szombaton délután 5 órakor Gyuricza Antal nyugalmazott MÁV tisztviselő. Az elhunyt kiemelkedő tagja volt a nagyvárad katolikuságnak. Mint az államasvutak alkalmazottja, Nagyváradon teljesített szolgálatot már a megszállítás előtt is. A hatalomváltás idején is Nagyváradon maradt s az itteni, román szolgálatban kilódó magyar vasutasaság egyik oszlopos tagja volt. Még a román megszállítás idején nyugdíjazták. Nyugalombavonulása után éleken belekapcsolódott a premontrei templom körzetének hitbuzgalmi életébe. Igen sok szociális és karitatív megmozdulásban vett részt. A megboldogultban dr. Krüger Jenő ügyvéd, ügyvédkamrári elnök, a Szent László Nyomda R. T. ügyveze apóst, Gyuricza Antal nagybárdi r. kat. szervezőlelkész pedig édesapját gyászolja. Gyászolják továbbá Fogas Jenő, Bajor Béla veje, Halász Gyula ny. apátplébános, unokatestvére, özv. id. Gyuricza Antalné nevelőanyja, Gyuricza Gyula és családja, Gyuricza Erzsébet és családja, Gyuricza József és családja, Gyuricza László, Zsibory Dezsőné sz. Gyuricza Etelka testvérei, Fernbach Mihály és neje, sz. Lendvay Erzsébet, dr. Rucska Lajos és neje sz. Lendvay Lujza, Erdősi Aladár és neje sz. Lendvay Karola sógorai és sógorói, Rucska Miklós és Erdősi Józika unokaöccsei.

A megboldogult temetése hétfőn délután 4 órakor ment végbe a Hitler Adolf utca 62. szám alatti gyászháztól, majd onnan az olasz temetőbe kísérték, ahol a családi sírboltba helyezték el. Az engesztelő szentmiseáldozatot kedden reggel 9 órakor mutatják be érte az olasz plébániatemplomban.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

SPORT

Bulgáriában is győzött a magyar válogatott

Magyarország—Bulgária 4:2 (3:0)

(Szófia.) Közel 20.000 néző előtt győzött 4:2 (3:0) arányban a magyar válogatott labdarúgó csapat a bolgár válogatott ellen. Megjelent a pályán Jungert Arnóthy Mihály szófiai magyar követ, valamint a német, szlovák, olasz, horvát, román követ és a bolgár közelet számos vezetője. A zenekar a mérkőzés előtt eljátszotta a két nemzet himnuszát, majd a horvát Marek sippjelére megkezdődött a mérkőzés. A negyedik percben a bolgár középpályás elcsúszik és Zsengellér mellett gólt lő. 1:0. A 8. percben Szusza kiugratja Zsengellért, aki 14 méterről a jobb alsó sarokba lő. 2:0. A 15. percben Szusza ismét gyönyörűen szökötti Zsengellért, aki újabb gólt lő. A 37. percben a bolgárok egy érvénytelen gólt szereznek leszállásból.

Szünet után heves áradásokat intéz a magyar csapat. A hatodik percben sarokrugást érnek el, de nem

változik az eredmény. A 18. percben a szabadon hagyott bolgár balszárny támad és Mileff gólt lő. 3:1. Ellen-támadásként három lövés zudul a bolgár kapura, de a kapus szépen védi azokat. Ezután a bolgárok szabadrugását kell Tóth-nak védeni. Tovább támad a magyar csapat, de a jól védő kapus nem enged gólt rugni. Ezután kavardásból Szusza újabb gólt szerez. 4:1. A 28. percben újabb sarkot lőnek a magyar csapatok. A 38. percben a bolgár jobb összekötő egy helyzetet értékesít. 4:2. A következő percben újabb szabadrugást rugnak a bolgárok, de Tóth szépen védi.

A mérkőzés jó iramu volt és szép küzdelmet nyújtott, amelyet a magyar csapat technikai fölénye révén megérdemelten nyert meg. A küzdelem a bajnokság jegyében zajlott le és az elcsúszó játékosok többször segítettek fel egymást.

Hatalmas előnnyel nyerte meg a MÁV a kerületi első osztályu bajnokságot

MÁV TK—Mezőberényi SE 6:3 (3:2)

zen szépszámu közönség előtt játszotta le utolsó kerületi mérkőzését a MÁV TK első csapata. Érdekes, hogy ezen az utolsó csatán került szembe a MSE-vel, amely az ősz folyamán még szintén nagy akarással pályázott a bajnoki címre és a MÁV csapatától odabaza el is vette a két bajnoki pontot. Igaz, hogy nem valami sportszerű eszközhkel.

Ezen a visszavágó mérkőzésen világosan lehetett látni, hogy norriális körülmények között mégis csak a MÁV csapata a kiegyensúlyozottabb, egységesebb együttes és biztosan szerezte meg győzelmét a jó MSE-vel szemben.

Nagy Ernő játékező sippjelére a következőképpen álltak fel a csapatok:

MÁV TK: Fehérvári, Csepregi, Szilágyi, Ipacs, Elekes, Balk, Lisztes, Jenő, Liszka, Fehér, Bundik.

MSE: Kiss III., Vitéz Pánczél, Kiss I., Mészáros, Kocsis, Kiss II., Mészáros II., Székely I., Hoffmann, Szombati, Székely II.

Az első félidőben igen nagy iramot diktált mind a két csapat. Meglátást, hogy a MÁV az őszi vereségért alapos visszavágást akar adni, viszont a MSE arról akart bizonyoságot tenni, hogy az őszi győzelme nem véletlen műve volt. A vasutas csapat azonban kiegyensúlyozottabbnak bizonyult a bár az ellenfél igen szívesen védekezett és támadásai komoly veszélyt jelentettek, már az első félidőben 3:2 arányban a maga javára fordította a mérkőzés sorsát.

Az MSE-ből Szombatit, sportszerűtlen viselkedése miatt, igen helyesen, kiállította a játékezőt.

A második félidő is igen izgalmas folyásu volt, mert a vendégcsapat még 10 emberrel sem hagyta magát, sőt Székely egy remek góllal ki is egyenlített. Ekkor azonban a MÁV jobban rákapcsolt a rövid negyedóra leforgása alatt három dugót helyezett el Kiss III. kapujába.

Végeredményben a gólokat a következő játékosok lőtték:

Liszka 2, Lisztes, Bundik, Kovács öngól, illetve Székely I., Szombati, és Kiss I.

Mérkőzés után nagy öröm volt a bajnokesapat öltözőjében. Jöttek sorba a gratulálók. Mi is kifejeztük szerencsekívánatainkat és a vezetők és játékosok így nyilatkoztak a bajnokság első perciben:

Erdélyi Géza forgalmi főnök, elnök: Munkánk nem volt hiábavaló. 14 pontnyi előnnyel nyertük meg a bajnokságot, ez is amellet tanuskodik, hogy legalább az NB II.-ben van a helyünk.

Laky Kálmán állomásfőnök, társelnök: Szépen és fölényesen nyerték meg a fiuk ezt a bajnokságot és azért igyekeztek ennyi pontot összegyűjteni, hogy kétség se férjen az NB II.-be való beosztáshoz.

Nagy Géza (Csomag) intéző: Örömmel tölt el a csapat szép tavaszi szereplése, hiszen 13 mérkőzésből 12-t megnyert, ez pedig azt mutatja, hogy kinőtt már a csapat a kerületi bajnokságból. Ezt a sikert elsősorban abban látom, hogy a vezetőség teljesen szabadkezelt adott az összeállítás tekintetében és így mindig a legjobb együttes állhatott csatársa.

Gállos Lajos edző: Egy év szorgalmas munkájának az eredménye a bajnokság, remélem, a csapat további fejlődése is így fog haladni és ak-

kor a Nagyváradi MÁV is teljesen egyenrangú lehet a többi vasutas csapatokkal.

Tartalékosan is győzedelmeskedett a NAC II a II. osztály második csoportbajnoka felett

NAC II—Csorvási SK 7:1 (3:1).

Vékony játékező irányítása mellett, a következőképpen állt fel a hazai csapat:

Tóth I., Sulyok, Bárdosi, Halász, Molnár, Molnár II., Ferenczi, Csöke, Rácz, Tóth II., Sulyó.

A gólokat Csöke 3, Rácz 3, Ferenczi, illetve Nagy lőtték.

Hatalmas közönség előtt igen nagy sikere volt a leveinte torna és atlétikai bemutónak

Előzetes híradásunkban már jeleztük, hogy vasárnap délután fél 5 órai kezdettel nagyszabásu leveinte torna és atlétikai versenybemutatót rendeznek az Erzsébetligeti pályán.

A bemutató teljes sikerrel járt és örvendetesen állapíthatjuk meg, hogy legalább kétezer néző tapsolt a szebbnél-szebb számoknak.

A legnagyobb elismerést mégis a repülő modellezők próbapülése, a különböző váltó futások és a kosárlabda bemutató aratták.

A tökéletes rendezés Szuhorszki Bertalan és Beleznay testnevelési tanárok hozzáértő, lelkes munkáját dicsérik. Ha az atlétikai versenyeket a jövőben is változatossá tennék hasonló kedves szórakoztató számokkal, úgy a jövőben nemcsak a labdarúgásnak lenne többzres nézőközönsége.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Uj cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszerekkel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 29-89

Dr. Korompai József: Az örök élet érettségijén 3 P. Wimmer Anselm: Az élet teljessége 3 P. H. V. Moston: Az Üdvözítő nyomában 2 kötetes arany metszéssel 18 P. Kaphat a Magyar Lapok kiadóhivatalában. 145

Antik háromajtós könyvszekrényt megvételre keresek. Vitéz Sárto, Petőfi-u. 3. 180

Angora és gyapjú kártoló gép kapható Gillányi-ut 66. Szuterin. 158

Karikahajós varrógépet, jó állapotban megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 173

Angoraszőr gubancot bármilyen mennyiséget veszek Székely, Kapucinus u. 11. 172

Ingatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyhás és fürdőszobás, kertes házat központban megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 923

Nagyváradi hegyen 30 kth. elsőrendű birtok, teljes élő és holt felszereléssel, garanciaképes családok embernek azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 156

Kitűnő jövedelmező tőkebefektetésre ajánlok egy Biharkeresztesen levő öt-nagyszobás, fürdőszobás, uri villát négy katasztrális hold birtokkal, amelyből egy hold szőlő, többi gyümölcsös, 300 darab tízéves gyümölcsfával, nagy bentos pincével, hízalóval, tengeri góréval stb. ára hatvanezer pengő. Jelnek ingatlaniroda, Teleki-utca 2. 178

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Sírhelyek, hős emlékek készítése és betűvésést olcsón vállalok.

BALAZS köfaragó, Francia-u. 55.

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Allást nyee

Központi fűtéshez fűtőt felvesz Belvárosi Mozgó. 181

Fényképezőtanulót négy középiskolai végzettséggel felvesz Major György, Rákóczi-ut 13. 162

A Nagyváradi Bábaképző Intézet lehetőleg gépirást is tudó irodai tisztviselőt felvesz folyó hó 15-re. Ugyanoda keressük mosónőt és nőtlen irodaszolgát. 168

Öskeresztény érettségizeti nyugdíjas, könyvelést vállal. Címet a kiadóba „Nyug. jegyző” jellegre. 165

Keresztény gépirónó, OTI kezelésben jártas, delutáni elfoglaltságot keres. Cím: Kőrösi papírkereskedés. 164

Elveszett

Elveszett e hó 4-én d. u. a püspökfürdői motoroson egy Reflex Korelle márkájú fényképezőgép barna bőrtáskában.

Megtaláló vagy nyomravezető 150.— P jutalmat kap a „Hungaria” kávéházban

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd összeállításában:

Egyház és élet

erdélyi katolikus évkönyv.

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

KIADÓTULAJDONOS.
Szent László-NYOMDA R.-Z.

74-és felelőszerkesztő: *reolios kiadó:*
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda R. Z.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.